

RECENSIONER

DVD-material om evidensbaserad OCD-behandling

Träng bort tvånget – ett program om tvångssyndrom. DVD-baserat informationsmaterial. 19,5 minuters speltid.

Författare: Malin Green Landell.

Förlag: Media Center TVB AB, Universitets-sjukhuset i Linköping, tel 013/22 12 00.

Recensent: Johan Andreen, barn- och ungdomspsykiater, allmänpsykiater, överläkare, BUP-mottagningen, Värnamo sjukvårdsområde.

Information via moderna multimedier ger ideala förutsättningar att nå barn, ungdomar och familjer för vägledning till behandling och egenvård.

Lärdomar kan dras t ex av det interaktiva programmet för preventivt arbete med reproduktiv hälsa hos tonårsflickor med diabetes »READY-Girls« (Carron-Prochownik, et al; 2006).

Det är en glädje att kunna berätta att det nu finns ett svenskt fallbaserat program med syftet att öka kunskapen om OCD (obsessive-compulsive disorder) och framför allt att motivera unga med OCD att vilja delta i verksam psykologisk be-

handling baserad på den evidensbase-rade KBT-metoden exponering med responsprevention (SBU 2005:171).

Ett fall av svår OCD med smutsfobi och tvättvång presenteras under 19,5 minuter i intervjuer med Tina och hennes familj varvat med scenarier av tvättvång, behandlingssessioner och expertvinjetter med Green Landell. Fakta om tvångssyndrom, principer för behandling, livet med OCD och behandlingsresultatet för Tina och familjen, allt strukturerat och väl genomfört. Alla medverkande är trovärdiga och blir tydliga i sina personliga beskrivningar. Materialet innehåller även metodik för vidmakthållande självhjälp att arbeta med efter avslutad behandling.

Typiska konsekvenser av OCD beskrivs som »allt blev ett undvikande«, »hon började stanna hemma, skulle aldrig mer gå till skolan«, »ville på grund av skräck för 'skolbakterier' inte beröras av systemen«. Tina ger sina egna kloka tankar om behandlingen som »det är verkligen att göra det värsta man kan tänka sig när man är sjuk«, »man fick lägga ner all kraft och energi på behandlingen i stället för på att undvika ångest« och »man måste vilja bli frisk«.

Intentionen är att sänka tröskeln till effektiv, okänd och därmed ofta skrämmande behandling genom att en tidigare patient och hennes familj delar med sig av sina erfarenheter av behandlingen. Patienter och anhöriga får en konkret bild av behandlingen.

Kan man åstadkomma identifikation med personerna i presentationen så är tanken förstas att rädslan minskar och att modet att våga pröva behandling ökar.

Många patienter med OCD känner skam och tror att de är ensamma om sitt beteende. Att få höra talas om andra drabbade upplevs som en hjälp. Dock är det i den kliniska vardagen sällan möjligt att med dessa syften ordna möten med andra patienter och föräldrar, utom när det gäller gruppbehandlingar.

Programmet ger patienter möjlighet att få kunskap genom andras erfarenheter och kliniker möjlighet att inleda verklighetsbaserade samtal om OCD och dess behandling. Utvärderingen som gjorts visar att unga med OCD och deras föräldrar identifierar sig med Tina och hennes familj.

OCD är en av de mest funktionsnedsättande psykiska sjukdomarna. Livstidsprevalensen för denna vanligtvis kroniska sjukdom är 2–3 procent, med högst incidens i tonåren till början av 20-årsåldern. Beträffande behandling konstaterar Cochrane-rapporten 2006:4, om KBT vid OCD hos barn och unga, goda resultat av KBT och av farmaka, samt en fördel för KBT med medicin jämfört med farmaka enbart. Återfallsfrekvensen är lägre för KBT medan farmaka har tilläggseffekt i vissa fall.

Tillstånden är ofta svårbehandlade, och många kommer inte till behandling alls eller först efter många år. 25 procent av vuxna med behandlingsbehov påbörjar inte erbjuden psykologisk behandling med KBT (Schruers, et al; 2005).

Metoder för att få fler att påbörja och fullfölja behandling är föga undersökta. I en studie av vuxna har förberedelse genom motiverande intervju (MI) och bearbetning med kognitiva metoder prövats med detta syfte (Maltby, et al; 2005). »Träng bort tvånget« har alltså en viktig uppgift att fylla.

Programmet har utvärderats genom intervjuer och fokusgrupper med patienter och föräldrar som har fått se det i anslutning till behandling med responsprevention. Avsikten är att göra ytterligare utvärdering av effekten av programmet, som torde vara det första i sitt slag i Sverige.

Jag hoppas att Malin Green Landell och BUP i Linköping härmed har startat en stafett där andra hakar på så att vi får material även för andra diagnoser och behandlingar. ■

Annonsera efter läkare?

En annons i Läkartidningen ger automatiskt en annons på vår jobbsajt Karriär&Arbete

Utmanande saklig **Läkartidningen**